

ASD Oisterwijk

Datum 24 september 2024 Ons kenmerk 1026258
Onderwerp Reactie op ongevraagd advies van ASD d.d. 13 augustus 2024

Geachte leden van de Adviesraad Sociaal Domein,

Op 13 augustus 2024 heeft u ongevraagd advies uitgebracht aan het college inzake mantelzorg en ouderenbeleid. Allereerst bedanken we u voor uw inzet en het meedenken over het sociaal domein in het belang van onze inwoners.

Algemene reactie van het college

De aanleiding voor uw advies komt voort uit zorgen over de beschikbaarheid van zorg voor ouderen nu en in de toekomst. Daarbij merkt u op dat in Oisterwijk het aantal ouderen sneller toeneemt dan elders. Hierbij doelt u zeer waarschijnlijk op het feit dat het aandeel 65-plussers binnen onze gemeente verhoudingsgewijs groter is dan het landelijk gemiddelde.

Vervolgens schetst u een aantal gevolgen van oplopende vergrijzing in combinatie met structurele personeelstekorten in de zorg. Gevolgen die uiteraard niet alleen Oisterwijk, maar heel Nederland zullen treffen;

- Zorginfarct met wachtlijsten
- Overbelasting bij mantelzorgers
- Onvoldoende beschikbaarheid passende woonruimte
- Gebrek aan passende ondersteuning

We herkennen de door u geschetste gevolgen voor de beschikbaarheid van zorg, nu en in de toekomst. Voor het college is het belangrijk om zicht te krijgen op wat deze gevolgen betekenen voor de inwoners van Oisterwijk. Vervolgens is het van belang om duidelijk in beeld te brengen welke zorg en ondersteuning er al is in Oisterwijk. Zorg en ondersteuning voor ouderen, maar ook voor mantelzorgers. Dit beeld maakt duidelijker wat er in Oisterwijk nog nodig is om ervoor te zorgen dat inwoners op een verantwoorde manier langer thuis kunnen wonen. Daardoor kunnen we gericht aan de slag in samenwerking met de seniorenverenigingen en andere maatschappelijke partners.

Op initiatief van de gemeenteraad is hiermee een start gemaakt tijdens de Sociale Dialoog op 18 april 2024. De raad is op die avond in gesprek gegaan met inwoners, maatschappelijke organisaties en ambtenaren. Aan de hand van 3 thema's rondom ouder worden in Oisterwijk heeft de raad informatie opgehaald. Op deze avond is gesproken over de toekomst van mantelzorg, het belang van samen redzame buurten en de mogelijkheden voor inwoners om voorbereid te zijn op ouder worden. We doen dit niet alleen, maar samen met de maatschappelijke partners die zich inzetten voor ouderen. De raad is middels een [Raadsinformatiebrief](#) op de hoogte gebracht van de opbrengsten van deze avond.

Ook uw advies met concrete aanbevelingen is daarbij van groot belang. Hieronder zullen we reageren op elke aanbeveling afzonderlijk.

Aanbeveling A: Zoek de mensen op die niet zelf de weg vinden naar ondersteuning en hulp.

Het college is het met u eens dat een clientgericht benadering vereist is voor inwoners die de weg naar hulp niet zelf vinden. De koers Sociaal Domein 2019-2030 naar een Samenredzaam Oisterwijk, opgetekend door de gemeente met input van inwoners en diverse maatschappelijke partners richt zich op inwoners die kwetsbaar zijn of waarbij het risico op kwetsbaarheid bestaat. Een ambitie van de bouwsteen 'inclusief' in deze koers is vraaggericht in plaats van aanbod gericht werken.

Medewerkers van Loket Wegwijs gaan hierbij uit van de situatie en het niveau van de inwoner die een hulpvraag stelt. We hanteren een "brede" uitvraag die zich niet beperkt tot de oorspronkelijke hulpvraag van de cliënt.

We zijn ons ervan bewust dat niet iedere inwoner met een hulpvraag de weg naar Loket Wegwijs weet te vinden. De medewerkers van Loket Wegwijs zijn om die reden op vaste inlooppmomenten aanwezig in de wijkcentra. En sinds mei 2023 zijn er twee wijkregisseurs beschikbaar voor vragen van inwoners. Dit kunnen uiteraard ook zorgvragen zijn. Bovendien hebben onze welzijnsorganisaties, zoals Contour de Twern de opdracht om zorgvragen te signaleren en door te verwijzen naar Loket Wegwijs.

Het is daarbij van belang dat het college op de hoogte blijft van veranderingen, vragen en behoeften van de inwoners.

Dit doet het college door in de samenwerking met de lokale partners signalen op te halen wat de vragen en behoeften van inwoners in Oisterwijk zijn.

We zijn ons ervan bewust dat communicatie over de functie en de vindbaarheid van Loketwegwijs voor onze inwoners blijvend aandacht nodig heeft. Dit zorgt ervoor dat meer mensen de weg weten te vinden naar zorg en ondersteuning. Een eenmalige boodschap heeft weinig effect op inwoners die nog geen hulpvraag hebben. Een boodschap beklijft door herhaling. In 2024 en verder gaan we werken met een communicatiekalender waarbij we met wisselende thema's en verhalen aandacht besteden aan de functie van Loket Wegwijs.

Aanbeveling B: Formuleer een integraal ouderenbeleid met concrete oplossingen voor het zorginfarct.

Het college kiest niet voor een specifiek ouderenbeleid. Het college is zich bewust van de gevolgen van structurele krapte op de arbeidsmarkt en een toenemende zorgvraag onder ouderen. Dit zijn landelijke ontwikkelingen waar ook het college zich zorgen over maakt. De invloed van de gemeente hierop is zeer beperkt aangezien dit gevolgen zijn van de demografische ontwikkeling van de bevolking. Dit vraagt integraal beleid vanuit de landelijke overheid. Een gemeentelijk integraal beleid biedt geen oplossingen voor deze landelijke ontwikkelingen.

Het college kiest ervoor om beleid ten behoeve van ouderen in samenhang te borgen binnen de woonzorgvisie, Wmo en voorzieningen in de basisstructuur. Integraal betekent ook dat we dit samen doen met ouderenorganisaties, welzijnsorganisaties en inwoners zelf.

Het college deelt uw mening dat er bij vaststelling van beleid meer aandacht moet zijn voor digitalisering, preventie, veiligheid, voorlichting. Voor aangepast wonen en zorg, maar ook door het doelmatiger en doelgerichter aanbieden van ondersteuning. Niet alleen voor ouderen overigens, maar voor alle inwoners met een hulpvraag.

Aanbeveling C: Ontwikkel beleid gericht op een sterkere, zorggerichte buurtopbouw.

Het college is het volledig eens met het belang van sterkere, zorggerichte buurtopbouw.

In het koersdocument 'Samenredzaam Oosterwijk 2030' onderschrijft het college dit onder etappe 3: Dichtbij. Ambities die hierin o.a. worden beschreven zijn gericht op het inzicht krijgen in de wijken, het faciliteren van inwonersinitiatieven en het oplossen van ondersteuningsvragen dichtbij.

Om deze ambities te volbrengen hebben wij verschillende subsidieregelingen ontwikkeld die onze maatschappelijke partners stimuleren hieraan bij te dragen.

In de subsidieregeling Basisstructuur staat bijvoorbeeld beschreven: 'De organisatie voert activiteiten uit die zijn gericht op het creëren van verbinding in de basisstructuur, stimuleert wijkgericht werken en leidt inwoners toe naar activiteiten in de wijk'.

In de subsidieregeling Inwoners doen mee is het wijk gebonden organiseren van activiteiten gericht op het meer bewegen voor ouderen opgenomen.

Naast de subsidieregelingen staat het college open voor initiatieven vanuit de samenleving die bijdragen aan de hierboven beschreven ambities. Een voorbeeld hiervan is het steunen van het recent ontwikkelde project 'Zomerontmoetingen'. Het college vindt het belangrijk om dergelijke initiatieven uit de samenleving te blijven ondersteunen.

Verder is bijvoorbeeld de pilot Westend een voorbeeld van hoe het college samen met maatschappelijke partners, ContourdeTwern en Leystromen, wijkopbouw wil realiseren. Voor deze pilot is er gebruik gemaakt van wijkanalyses waarbij zowel kwalitatieve als kwantitatieve gegevens zijn opgehaald. Deze wijkanalyses wil het college in de toekomst voor meer wijken gaan uitvoeren.

Het college beaamt het belang van een efficiënte en effectieve samenhang van de verschillende activiteiten. Dit gebeurt bijvoorbeeld binnen overleggen van de VHVO waar diverse maatschappelijke partners samenkomen om samenhang te creëren in de aanpak van verschillende maatschappelijke uitdagingen, zoals eenzaamheid en armoede. Het college is het eens met de adviesraad dat hier nog stappen in zijn te zetten.

Voor het college is het waardevol om verder te onderzoeken op welke manier zij kunnen toe zien op de resultaten van wijkopbouw en hoe zij de samenhang tussen de activiteiten verder kunnen bevorderen.

Aanbeveling D: Geef aandacht aan aanvullende hulp en ondersteuning van mantelzorgers.

Zoals u in uw advies beschrijft neemt de druk op mantelzorgers door de vergrijzing toe. Het college sluit zich dan ook aan bij uw advies om aandacht te schenken aan aanvullende hulp en ondersteuning.

Het college stelt ook vast dat het aanvragen van vervangende zorg of logeeropvang een lastige opgave kan zijn voor inwoners. De financieringsvorm van de zorgontvanger is daarbij leidend, maar voor de mantelzorger zelf is dat niet altijd duidelijk. Dit probleem speelt vooral als de zorgontvanger geen Wmo of Wlz indicatie heeft. Het college gaat daarover in gesprek met de zorgverzekeraars VGZ en CZ met als doel om de mantelzorger snel te helpen aan passende vorm van respijtzorg.

De onafhankelijke clientondersteuners beschikken over actuele kennis van wet- en regelgeving en kunnen hierin van grote waarde zijn. Vanuit Loket Wegwijs worden inwoners daarom actief in contact gebracht met deze clientondersteuners.

U stelt dat vervangende ondersteuning niet altijd goed aansluit bij de ondersteuning die de mantelzorger zelf biedt. Het college bedankt de ASD voor dit signaal en gaat hierover in gesprek met Wmo gecontracteerde zorgaanbieders. De afspraak is namelijk dat de geleverde zorg aansluit bij de mogelijkheden van de zorgvrager.

Het bieden van voldoende en passende opvangplekken is al wel onderdeel van de gesprekken met Wmo gecontracteerde aanbieders.

Wat betreft Wlz gecontracteerde aanbieders heeft de gemeente deze mogelijkheid niet, maar zullen we dit wel aankaarten bij het Zorgkantoor.

Het college ziet het als een kans om het onderwijsveld te betrekken bij mantelzorgactiviteiten in de vorm van maatschappelijke stages. De invloed van de gemeente is hierin wel beperkt, doordat scholen zelfstandig hun stagebeleid bepalen.

Het is bekend dat steeds meer jongeren mantelzorgers zijn. Het jongerenwerk R-newt heeft extra aandacht voor jongeren die overbelast dreigen te raken door hun mantelzorgtaken. Dit doen de jongerenwerkers in Oisterwijk ook in samenwerking met de zorgstructuur op 2college Durendael.

De regierol die u beschrijft ten aanzien van sturen op basisvoorzieningen is naar de mening van het college voldoende belegd bij Loket Wegwijs. Ook de doorverwijzing naar onafhankelijke clientondersteuners vindt daar plaats. De gemeente heeft het afgelopen jaar extra ingezet op het werven van onafhankelijke clientondersteuners en tevens op het vergroten van de bekendheid en vindbaarheid.

Tot slot stelt u voor om de kwaliteit van informele zorg te verbeteren door mantelzorgers goed te ondersteunen. Het college ziet daar ook het belang van in. Momenteel doen we dat door uitvoering te geven aan de volgende activiteiten veelal in de samenwerking met Contour de Twern:

- Informatie via nieuwsbrieven en themabijeenkomsten;
- Waardering tijdens "De Dag van de Mantelzorg" en via het uitdelen van "het Mantelzorgcompliment";
- Advies over bijv. regelingen en (zorg)voorzieningen;
- Praktische hulp en ondersteuning;
- Advies hoe je de zorg voor jezelf kunt verlichten;
- Tips om werk en zorg te combineren;
- Emotionele steun en begeleiding;
- Trainingen om mantelzorgers te versterken;
- Contact met andere mantelzorgers;
- Hulp bij het regelen van respijtzorg, professioneel of via de inzet van een vrijwilliger, en bij toeleiding naar dagbesteding of activiteiten;
- Inzet van vrijwilligers, ook in gezinnen in de vorm van een maatje voor kinderen of ouders via R-Newt Kids.

Ondanks de hierboven beschreven activiteiten is het college van mening dat de ondersteuning van mantelzorgers verbeterd kan worden. Het college stemt dan ook in met uw advies om contact op te nemen met het Adviesteam Mantelzorg ter evaluatie en verbetering van het huidige beleid. Daarnaast vinden er doorlopend evaluatiegesprekken plaats met de uitvoerende partners ter verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening binnen de informele zorg.

Aanbeveling E: Realiseer in het woningaanbod een substantieel aandeel levensloopbestendige woningen.

Het college erkent het belang van uw aanbeveling. Zoals u al aangeeft zet het college in de woonzorgvisie in op nieuwbouw van levensloopbestendige woningen. Daarnaast maken we afspraken over het levensloopbestendig maken van bestaande woningen.

Een deel van de ouderen wil op enig moment graag verhuizen naar een geschiktere woning. Uit de woonwensen enquête van het afgelopen jaar van de SVO blijkt dat twee derde van de Oisterwijkse ouderen er de voorkeur aangeeft om in de huidige woning te blijven. Ook als de woning niet levensloopgeschikt is. De bestaande woningvoorraad bestaat voor een groot deel uit woningen die goed aanpasbaar zijn (van de koopwoningen geldt dat voor bijna driekwart van de voorraad). In het Strijdplan Sociaal Domein is bepaald dat het aanpassen van de woning in principe de eigen verantwoordelijkheid is van de bewoner. Als gemeente willen we woningeigenaren wel ondersteunen met informatie en advies, zowel over bouwkundige

aanpassingen als over de mogelijkheden van domotica en eHealth toepassingen. Daarnaast kunnen inwoners tegen aantrekkelijke voorwaarden een lening afsluiten voor woningaanpassingen.

Voor ouderen die in een niet-geschikte sociale huurwoning wonen, zetten we in op doorstroming naar een levensloopbestendige woning. Alleen als het echt niet anders kan, zal het levensloopgeschikt maken van de huidige woning worden gefaciliteerd

Op verzoek vanuit het college zijn we actief aangesloten bij het project van de regionale woonzorgvisie. Hierin pakken we overkoepelende thema's samen op.

In de regionale woonzorgvisie worden de hoofdlijnen beschreven. 2024 is het jaar dat er gewerkt is/ wordt in werkgroepen om er verder vorm aan te geven.

Een van de belangrijke aandachtgebieden is bewustwording van inwoners wat betreft levensloopbestendig wonen.

Afspraken die we gemaakt hebben:

- Levensloopbestendig wonen is primair een verantwoordelijkheid van de inwoners zelf.
- De ouderen in de regio worden gestimuleerd om langer thuis te blijven wonen door: het geven van informatie en advies, het verhuizen naar een passendere woning makkelijker te maken met een goed doorstroombeleid en meer inzetten op bewustwording voor ouder worden en passend wonen.
- Om het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen mogelijk te maken, werken we met alle betrokken organisaties samen. Er is ook aandacht voor technologie als hulpmiddel.

Wat gaan we hiervoor doen:

- 1) Het in beeld brengen van de woon carrière met gespecificeerd in welke levensfasen mensen open staan voor verhuizen of aanpassen van de woning (middels een infographic)
- 2) Het opstellen van bouwstenen om inwoners van de juiste informatie te voorzien (bewustwording en preventie)
- 3) Het ophalen en verspreiden van goede voorbeelden (regionaal/landelijk) van lopende campagnes en stimuleringsacties voor het bewust ouder worden
- 4) Het opstellen van een visie-document 'faciliteren langer zelfstandig thuis wonen ouderen'
- 5) Gemeente en woningcorporaties nemen het stimuleren van doorstroom van ouderen op in de prestatieafspraken

Aanbeveling F: Verstevig uw regierol met Zorgkantoren en Zorgverzekeraars.

Het college hecht veel waarde aan een stevige regierol in de samenwerking met Zorgkantoren en Zorgverzekeraars.

We zijn ons ervan bewust dat indiceren op de snijvlakken van Wmo, Wlz en Zorgverzekeringswet een complex gegeven is. Dit vraagt specialistische kennis die we niet van onze inwoners kunnen verwachten. Ook de overgang van Wmo naar Wlz is een ingewikkeld proces. We vinden het belangrijk dat onze inwoners gebruik kunnen maken van onafhankelijke clientondersteuners. En mede daarom stuurt de gemeente op een bredere inzet en een betere bereikbaarheid van onafhankelijke clientondersteuners.

Daarnaast hebben we sinds enkele jaren een overeenkomst met MEE de Meentgroep. Zij bieden professionele clientondersteuning aan inwoners bij het aanvragen van een Wlz indicatie. Onderdeel van deze overeenkomst is ook kennisoverdracht naar onze medewerkers van Loket Wegwijs.

Het kan inderdaad gebeuren dat inwoners een zorgterugval ervaren bij de overgang van Wmo naar Wlz. Dit kan voorkomen worden door de inzet van clientondersteuning met kennis van de Wlz. Indien nodig zet de gemeente in op vergroten van de kennis bij clientondersteuners. Het college herkent dat in sommige gevallen met spoed inzet van zorg nodig is waarbij niet gewacht kan worden op een indicatie vanuit de meest passende financieringsstroom. De gemeente Oisterwijk zal in dit soort situaties een inwoner niet laten vallen.

Een stevige samenwerking met de zorgverzekeraars en zorgkantoren is noodzakelijk om te voorkomen dat inwoners tussen de wal en het schip belanden. In 2021 hebben de 11 gemeenten in de regio Hart van Brabant samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met zowel het CZ als de VGZ. De intentie van beide overeenkomsten omvat onder andere het versterken van de ketenzorg voor kwetsbare ouderen.

Het college gaat onderzoeken of deze overeenkomsten voldoende bijdragen het versterken van de ketenzorg aan ouderen in Oisterwijk.

Conclusie

Het advies van de ASD sluit goed aan bij de ontwikkelingen die de gemeente nastreeft om ook in de toekomst zorg en ondersteuning zoveel mogelijk beschikbaar te houden voor kwetsbare ouderen. Aandacht voor en ondersteuning van mantelzorgers is daarbij van groot belang. Maar daarnaast gaat we nadrukkelijk inzetten op bewustwording van onze inwoners om tijdig na te denken over hun toekomst. We gaan ervan uit dat we middels deze brief voldoende hebben toegelicht wat we nu doen met uw adviezen en hoe we daarmee in de toekomst door gaan. We waarderen uw advies en blijven uiteraard met u in gesprek hierover.

Met vriendelijke groet,
het college

Jolanda Breuer a.i.
Gemeentesecretaris

Hans Janssen
burgemeester